

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

az évre	-----	160 L.
évre	-----	90 L.
es szám ára	-----	4 L.
milyen külföldre az évi előfizetés 250 L.		

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztő:

PETRES KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada Baron L. Pop (volt Brassai-uca) 5. szám

Megjelenik minden szombaton.

Egész éves előfizető, ha előfizetését teljesen rendezte, ingyen megkapja gyönyörű könyvnaplójunkat és külön felirattárunkat is.

A természet műhelyéből.

Az ideai rendkívüli időjárásnak mi — ugyszólván — csak az előnyeit éreztük. Tőlünk nyugatra, Európa partvidékein, Afrikában és Amerikában borzalmas viharok, valóságos életidők dultak. Mi, hála Istennek valóságban nem ismerkedtünk meg velük, tartozunk tehát annyival az általános emberi rész-

vételnek, hogy legújabb írásban és képeken megismerjük azokat a természet-üneményeket, amelyek emberiársainkat meggyötörték.

A Magyar Népkönyvsorozatának egyik pompásszáma ezekről a természeti üneményekről is tüzetesebb fölvilágosítást nyújt. Balogh Ernő munkája ez, amelyet *A föld kö-nyve* címen a levegő sajátságairól és üneményeiről írt.

Ma ez a kérdés lépennyomon fölvetődik az ember előtt. A szárazföldet, tengereket jórészt fölmutatta már a tudomány, most a repülőgép korában a levegőre kerül a sor.

A jelzett könyv nagyszerű utmutatással szolgál azoknak is, akik nem szakemberek ugyan, de érdeklődnek korunk legfontosabb problémái iránt.

De lássunk pár időszerű, rövid fejezetet a könyvből.

Sivatagi forgatagok.

Meleg nyári napokon nálunk is gyakran láthatni apró kis forgószeleket, melyek pajkosan ide-oda futkorásznak. Olyan ártatlan kis játéka

hajlongó karcsu oszlopai úgy tűnnek fel, mintha az eget tartanák. Hát azon ilyenkor volna is mit tartani, mert valósággal nehéz a magasba felsodródott óriás tömegű portól. A pergettyű módjára forgó homokoszlopok s az ezek fölött a magasban förtelmesen kavargó sötét homlokfelhők bárkísértetiesen borzalmas látványt nyújtanak, mégsem mondhatók valam veszedelmeseknek. Havalakit bekap egy ilyen forgatag, legfeljebb megperdül vele egy kicsit, száját, orrát telehordja homokkal, hogy köpködhet, tüsszölhet tőle, de ne féljen, nem kapja fel.

Forró égővi ciklon.

Különösen az Indiai és a Csendes óceán hirhedt a ciklonokról, melyekben legalább még

van annyi becsület, hogy a szárazföldre ritkán szoktak feljönni. De ha aztán a tengeren megfognak egy hajót! Az mindjárt el is bucsuzhat vitorlájától, árbocaitól, kéményeitől, sőt ez árnyék világtól is, ha a pokoli tánc helyén zárlonyos a tenger, mert azokon menthetellenül szétzu-

Homokforgatagok sivatagokon. ez a levegőnek, hogy eszébe se jut senkinek se félni tőle. De már édes testvérei, a sivatagi forgatagok, sokkal gorombábbak. Mint nevük is mutatja, a sivatag a hazájuk, hol egész sereg kergetődzik, óriás magasságra kapva fel a finom homokat, melynek ide-oda

Homokforgatagok sivatagokon.

zódik. Hogy micsoda elképzelhetetlen ereje van egy ilyen eszeveszett orkánnak, azt a ciklon egyik atyafia, a *tornádó* a szárazföldön szokta bemutatgatni.

A tornádó.

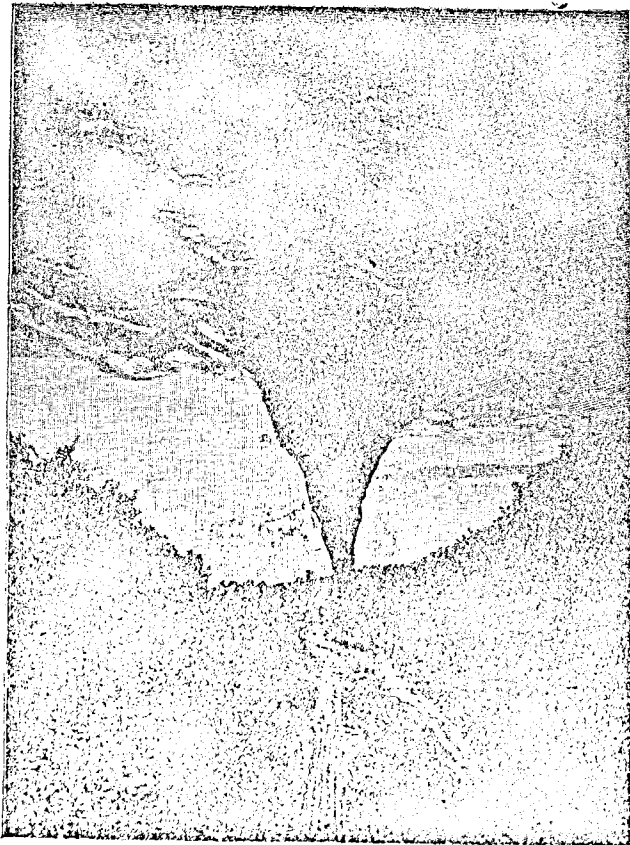
A levegőnek ez is örvénylő forgása, de csak pár száz méter átmérőjű, sőt néha még kisebb. Aránylag tehát csak keskeny területeken szokott végig száguldozni, de egyéb tisztességet nem is tud. Közeledését ez égen ijesztően kavargó sötét felhő jelzi, melyből lefelé tölcser vagy jégcsap alakú felhőfoszlány lóg le. Ez hol feljebb szivódik, hol lejjebb ereszkedik s ha a földhöz ér, ott rögtön recseg-ropog minden, ami csak törhető és zuzható s a tölcser abban a pillanatban megtelik porral, szeméttel, letört falommal stb. Különös, hogy néha pár száz méterre attól a helytől, hol nemcsak házakat rombol szét, hanem még a földet is felturja, eselleg még a falevél is alig rezzen meg. Észak-Amerika középső része szenved kü-

lönösen sokat ettől a szörnyű széltől, de nálunk sem egészen ismeretlen.

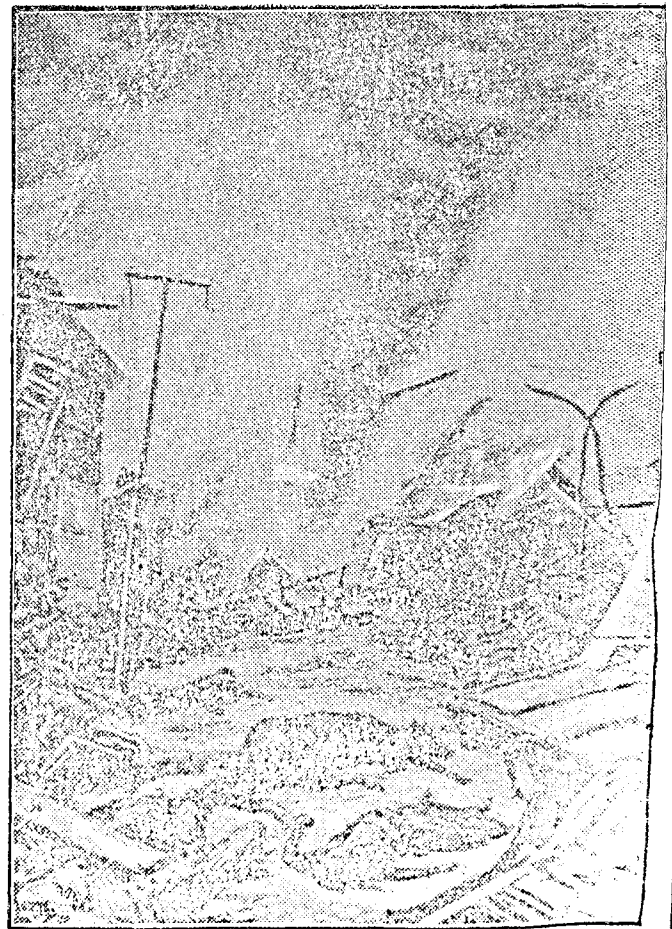
1912. máj. 13 án nálunk is végig száguldott egy ilyen tornádó Bálványosváraljától (Dés környékén van) Korondig (a Hargitta nyugati tövénél). Boglyákat, háztetőket felkapni s a magasban szétszórni gyerekjáték volt neki. Hiszen erős kőfalakat rombol szét, sulyos gerendákat repített fel a hegyoldalra, oda eregetett le a völgyből felkapott juhokat is. Egyik helyen egy nehéz szekrényt az egyik szobából a másikba dobott, más helyen egy 50 m. hosszú csürt tűntetett úgy el, hogy nyoma sem maradt, még gerendáira se tudtak ráakadni. Bálványosváralján egy szekeret, melybe két tehén volt fogva, egy hidról felkapott s tehénestől, kocsistól a hid karfáján átdobott. Egy másik helyen egy lovas embert ragadott fel lovastól, pedig a lóba még két másik ember is kapaszkodott és dobott át az utszéli fűzfák fölött a mezőre. Az erdőkben persze egész vágásokat csinált, erős tölgyfákat is kettétörve.

Sáska, békaesők.

Az előbbi példák közt olyanok is vannak, melyek arról tanuskodnak, hogy a tornádónak emelő ereje is óriási. Elképzelhető tehát könnyen, ha utjába valami tócsa kerül, annak vizét békástól együtt felszippanlja, vagy alkalomadtán sáskákat seper össze és gyömszőli félelmes felhőzsákjába, honnan azok eselleg csak távoli vidékeken potyognak alá néha szárazon, máskor esővel vagy jéggel vegyest. Aki persze ezt nem tudja, ugyancsak nagy szemeket mereszt a béka-, vagy a sáskaesőre, melyben nagyobb megrökönyödésre még kigyó is akadhat (pl. Budapesten is megtörtént) s bűnös lelkiismerete és babonás tudatiansága ezekben rendszerint valami természetfeletti intőjelet látott. Persze ilyen apróbb tárgyak felragadására már kisebb szél is képes, hiszen egy-egy tisztességes tornádó alkalmával — mint láttuk — akár juheshő is eshet.

Forró éjszakai ciklon.

Meridian amerikai város tornádó-katasztrófája.

Meddig várjunk?

Az 1919. Párizsi Egyezmény 10. cikkelyének első bekezdése: „A nemzeti kisebbségi állampolgároknak *méltányos részt kell biztosítani* mindazon összegek élvezetéből és felhasználásából, melyek a közvagyon terhére állami, községi vagy más költségvetésekben nevelési, vallási vagy jótékony célra fordítatnak.“

Robotoló, nyomorgó és rongyolódó kisebbségi magyar tanítók és tanárok, akik már nyolcadik éve himbálóztok a vak remény rozoga hajóján: tudjátok-e, mit jelent ez a tizedik cikkely? Tudjátok-e, hogy azt a bizonyos *méltányos részt*, aminek magyarul *iskolai államsegély* a neve, alapján véve nem is kellene kunyorálniok iskoláinknak, mert az megillet minket jog, törvény, igazság, Isten és emberek előtt egyaránt!? A jog, törvény és igazság e nemzetközileg szentesített köteletségével szemben mit látunk nyolc év után? Birtokeinkat az agrártörvény szétosztotta. Rendben van. A törvény törvény, ha kellemes, ha kellemetlen. De az is törvény, hogy meg kell váltani az elvett birtokot. E részben azonban már nem tapasztaljuk hasonló tempóban a kisajátítás körül kifejtett lázas sietséget. Iskoláink övédelmi források nélkül maradnak; a kisebbségi magyar társadalom roskadozik a számtalan hájtáju közterhek súlya alatt, áldozatkészsége haldoklik, és iskoláink, erkölcsi és szellemi kulturánk e végvárai felett lomhán keringenek a pusztulás prédára váró dögmadarai. Ha ilyen a jelen, megfestettétek-e kétségbeesett képzeletetekben, hogy milyen jövő vár reánk?

De menjünk tovább. Az új Románia alkotmánytörvényének 8-ik cikke azt mondja, hogy minden román állampolgár faji, nyelvi és vallási különbségre való tekintet nélkül köteles hozzájárulni a közadókhoz és közterhekhez. Rendben van. Ez a közteherviselés elve. De ebből az is következik, hogy a közteherviselés természetes jog-

igényt hordoz magában a közrésztesedésre is, ami magyarul megint annyit jelent, hogy a jog, törvény, igazság, Isten és emberek előtt egyaránt megilleti iskoláinkat az államsegély! — Talán nem adózunk? Statisztika beszél arról, hogy a közteherviselési kötelezettségnek mi, kisebbségi állampolgárok példátadóan megfelelünk. Mi az oka hát, hogy a köteletség, a teher a miénk, a jog, a kiváltság a másé?

Nem titok, hogy az országos magyar pártnak politikai egyezménye van a kormánnyal az államsegély megadására vonatkozólag. Az egyezménynek talán legelső pontja ez és a legelső pont beváltása is várat magára. Épen, mint a Párizsi Egyezmény 10-dik cikkelyének első bekezdése... Meddig várat magára és mi meddig várjunk? Mondjátok meg lerongyosodott, éhező kisebbségi magyar tanítók és tanárok, meddig bírjátok még rágni a sivár reménység könnyel sózott sovány kenyerét? Küzdeni, éhezve dolgozni, a megalázó dástól véres könnyeket sirni, azt tudtok, évek óta látjuk.

Mi következik mindebből? *Az, hogy kisebbségi politikánk sarokkövévé az iskoláink fennmaradását kizárólag biztosító államsegély ügyét kell tenni!* Ez a legelső, legfontosabb kérdés, mert ettől a mindenkori kormányok politikai megbízhatósága és hecsülete, iskoláinknak pedig élete függ. Senki sem állítja, hogy politikai vezetőink nem eleget fáradoznak e kérdés dülőre juttatásában. *De az államsegély ügyével szemben egyelőre minden más egyéb részlethérdés.* A kisebbségi

magyar politikának állania vagy bukniá kell e kérdéssel, mert amíg ezt tető alá nem juttatja, addig a magyar kisebbségi politika meddő szélmalomharc, nincs realitása, s cselekvőképességének erkölcsi súlyát nem tudja érezni köztudatában a kisebbségi magyar közvélemény. Párizsi egyezmény, alkotmánytörvény, politikai paktum, — miféle tételes jogok kellene még agyon nem hallgatható jogunk érvényesítésére, melynek érdekében, mint egy ember áll politikai vezetőink mögött a kisebbségi egyházak sáncaiban, várakozásra feszült idegekkel két millió keserű tapasztalatu magyar?!

Minden más szempontot mellőzve, minden más sérelmet félretéve, minden egyéb politikai ambíciót felfüggesztve, az elszánás meg nem ingó lendületével kell neki feküdni az államsegély kikényszerítésének minden törvényes lehetőség teljes kihasználásával a törvény, a jog és az igazság harsogtatása mellett. Hadd zúgjon és sikoltson a törvény, jog és igazság kétségbeesett hangja, előbb-utóbb csak kinyilnak a siket fülek, megmozdulnak a bezárt szívek, mert a törvény, jog és igazság csak addig az, aminek lennie kell, ameddig a legnagyobbtól a legkisebbig, — mindenki respektálja. Itt most már nem lehet alkudozni, engedményeket tenni vagy adni, megelégedni igérettekkel, jóakaratu morzsák juttatásának kilátásba helyezésével. Mert ha itthon nem akarják meghallani kétségbeesésünk hangját, a világ közvéleményének füle élesebb és az meg fogja hallani, hogy egy hazájára hasznos és értékes kisebbség halálos vergődése ez. A világközvélemény pedig már kezdi ismerni a maga valóságában a kisebbségi kérdést.

Ti pedig éhező és nyomorgó kisebbségi tanítók és tanárok,

szegezzétek fáradt szemeketek arra a bizonyos Párizsi Egyezményre és harag nélkül, keserűség nélkül, de törvényes jogotok és igazságotok rendithetetlen tudatában kérdezzétek, emelt hangon kérdezzétek: *meddig várjunk?*

Dr. P. JÁNOSSY BÉLA.

KÜLFÖLD

A forrongó Ázsia. A kínai belső zavarok még egyre tartanak. Ugy látszik azonban, hogy minden párt közül a kommunisták a legerősebbek, mert a legújabb hírek szerint már majdnem egész Kínát uralmuk alá hajtották s veszélyeztetik a kínai tengerparton levő európai telepeket, különösen Hankaut. Itt a kikötőben levő angol hadihajók nagyszabású gyalogos katonaságot tettek partra, hogy az ottlakó európaiakat megvédjék. Shanghaiban, a nagy kikötő városban, a postahivatal beszüntette működését. Angol hivatalos körök komolynak ítélik a helyzetet, de remélik, hogy az európaiakat s vagyonukat meg tudják védeni. A kommunista felkelők különben fejszóllították az idegenek szolgálatában álló kínaiakkal, hogy szolgálatukból kilépve, csatlakozzanak a kommunistákhoz.

Zavarok vannak a franciák ázsiai gyarmatain is. Indokínában, Kínától nyugatra, a bennszülöttek szembe helyezkednek a megszálló francia sereggel, mely súlyos harcok vívására kényszerült. Ezenkívül semmi francia árut nem vásárolnak, hogy ezáltal gazdaságilag sujsák a francia ipart. Az ellenállásnak ezt a vértelen módját az indus hazafiak vezére, Ghandi alkalmazta először és súlyos károkat okozott vele Angliának. A híradások arra mutatnak, hogy az indiai zavargásokat szintén kommunista kéz szítja.

Jávában, ezen a nagy szigeti holland gyarmaton szintén voltak eléggé kiterjedt zavargások, amikről kiderült, hogy szintén a szovjet bujtogatásból születtek. Ez a nyugtalanulás annál meglepőbb volt, mert tudvalevő, hogy valamennyi gyarmatosító nép közül a hollandok kormányzása a legemberségesebb. A sziget holland kormányzóját annál váratlanabban érték a zavargások s ép ezért hosszabb időbe került, amíg le tudta

verni azokat, eléggé véres áldozatok árán.

Igy hát láthatjuk, hogy az orosz szovjet egyáltalában nem akar felhagyni azzal a tervével, hogy eszméit valahol diadalra vigye. Európában többször kudarcot vallott. A legérzékenyebbül épen most, az angol bányászstrájk siralmas bukása által. Épen ezért veti magát egyre nagyobb erővel Ázsiára, különösen Kínára, melynek gazdasági intézményei igen alkalmasok a kommunizmus megvalósítására.

Lengyel ábránd. Berlinben olyan hírek járnak, hogy a lengyel diktátor, Pilsudszky, perszonális uniót tervez Magyarország és Lengyelország között. A két ország közös királya Ottó királyfi lenne, akinek Magyarországra való visszatérése már csak rövid idő kérdése. Állítólag Lengyelországnak már minden befolyásos embere hozzájárult a tervhez. Az egyetlen hiba csak az, hogy ezek a hírek sokkal mesésében hangzanak, hogysem igazak lehessenek.

Angol-olasz megegyezés. A közismerten kitűnő olasz-angol jó viszony legújabb eredménye a két ország által kötött gyarmati megegyezés. Ez az afrikai gyarmatok rendezésére vonatkozik és tartalma szerint Angolország afrikai területének Abessziniával határos részét engedti át Olaszországnak s egyúttal Franciaországgal biztosítaná az olasz állampolgárok egyenlő jogait a francia Tuniszban. Németországban nyugtalanossággal nézik ezeket a tárgyalásokat. Attól tartanak, hogy a három nagy antant állam általános megegyezést köti a gyarmatok kérdésében s ezzel Németország elveszik attól a gyarmati megbízatástól, amit az angol kormány már félig-meddig megígért.

A bányászstrájk. Egy üzenet kívül az angol bányamunkások már mindenütt munkába állottak. — A kormány pedig hatályon kívül helyezte azokat a kivételes rendelkezéseket, melyeket a strájk miatt életbeléptetett volt. Az angol kereskedelemnek különben elhatározott szándéka, hogy a széntermelés részére visszaszerzi mindazokat a piacokat, melyeket a termelésnek a strájk miatti megcsökkenése miatt elvesztett. Itt főként a német termeléssel fognak az angolok szembekerülni. Makacs kereskedelmi harcra van kilátás s ezzel a szénárak csökkenésére.

Németellenes hangulat Franciaországban. Multkori számunkban hirt adtunk annak a kedvetlenségnek, amit Németországban a német-francia tárgyalások megtorpanása okozott. Megírtuk azt is, hogy ezt a kedvetlenséget nyilvánosan kifejezte Stresemann külügyminiszter és a szociálisták szónoka is. Ezek a nyilatkozatok viszont Franciaországban keltettek ellenséges hangulatot és ez olyan élesen nyilvánult meg a sajtóban s gyűléseken is, hogy Briand külügyminiszter szűkösnek látta, hogy a parlamentben felszólaljon. Kétórás beszédével sikerült a képviselőházat meggyőznie, hogy a Stresemann beszédét francia részről félremagyarázták és hangsúlyozta, hogy a két ország viszonya lényegesen javul s állandóan javul továbbra is. Akárhogy is, nagy és mély szakadék választja el a két szomszédországot. Sok időbe fog kerülni, míg azt betölthetik.

Csicserin Berlinben. A szovjet külügyminiszter Berlinbe érkezett. A hivatalos közlés szerint gyógykezelésre megy Frankfurtba. Tény azonban, hogy politikai tárgyalásai voltak a német külügyminiszterrel s még a külügyi hivatal előadóival is fog tárgyalni.

Magyar-szerb barátság. Az ismeretes magyar szerb közeledést újabban egyik előkelő francia újság tárgyalta, mely azt Európa keleti része békéjének biztosításáért elkerülhetetlenül szükségesnek tartja. Érdekes, hogy a közlést a belgrádi lapok is átvették.

A magyar választások. A választások ugyan még csak a jövő héten folynak le, de máris tudjuk az eredményt negyvennél több kerületben. Ahol t. i. egyhangú választás történt. Az így megválasztottak közül csak három nem tartozik az egységes párhoz. Ez mutatja Bethlen előre megjósolt nagy győzelmét. Az egyhangulag megválasztottak között van Bethlen István miniszterelnök s természetesen Apponyi Albert gróf is, régi hű kerületében, Jászberényben.

H I R E K

Kavarodás a kongrua rendelet körül.

A király betegsége. Utóbbi időkben a király egészségi állapotáról aggasztó hírek keltek szárnyra. Őfelsége csakugyan betegeskedett, de a kiadott orvosi jelentések szerint mostanában jobban érzi magát. Mária királyné és gyermekei hazaérkeztek amerikai utjukról.

A régi 500 lejesek beváltási határideje ennek a hónapnak az utolsó napja.

Amerika üzenete. A szenátus egyik közelebbi gyűlésén Sándor József szenátor nagy beszédet mondott azokról a sérelmekről, amelyek a magyarságot a békekötés és alkotmánytörvény rendelkezései ellenére állandóan izgalomban tartják. Beszédében hivatkozott arra is, hogy a külföldi közvéleménye nagyon jól ismeri a romániai kisebbségek szomorú helyzetét és sürgetően kívánja a sérelmek orvosolását. Ennek a jele, hogy Amerikában Mária királyné látogatása alkalmával a bankárok díszbédjén az egyik vezető pénzügyi ember a következő szavakat intézte ölélségéhez:

„Felségeteknek hazájukban jelenlegi kisebbségeik vannak, melyek különböző nemzetekből vannak összetéve s melyek a kötött szerződések eredményén az ujonnan kapott és leghaladottabb területeken laktak; népek, melyek nemzedékeken át hozzanak a földjükhöz. Kívánatos, hogy magának Romániának jövő hasznára Felségetek miniszterei minden erővel arra törekedjenek, hogy legerősebben e nyert fiak jogos érdekeinek, tiszteletben tartva velük született tradícióikat és biztosítva számukra azt, amit ebben az országban — t. i. a szabad Amerikában — egy fejezünk ki, hogy „Egyenlő áron való együtt élés!”

Megjelent a Műsor falusi kedvelők számára! Kompás énekszámok kottával, gyönyörű versek és egy felvonásos szindarab teszik a kötet tartalmát. Ára helyben 18 lej, ajánlott küldéssel 28 lej.

Ujra drágítják a postát. A posta vezérgazgatósága a következő dij-

Mult számunkban ismertettük Goldis miniszternek a kongrua-rendelet magyarozatára irt levelét. Azt irta ebben a miniszter, hogy a rendelet, amely falun 200 családdhoz, városon 400 családdhoz köti a kongrua folyósítását, csak az ujonnan alakítandó eklézsiákra vonatkozik.

Ismertetésünk végén megjegyeztük, hogy a levél nem osztal el minden aggodalmat, mert a rendelet visszavonásáról nem történt intézkedés. Fájdalom, ebben a megjegyzésben teljesen igazunk volt!

Goldis ur a levél után új nyilatkozat-ot adott ki és ebben már megint azt mondja, hogy rendelete a régi parókiákra is vonatkozik. Azonban csavarint egyet a dolgon és most

emeléseket vette tervbe. Egyszerű levél belföldön 4 lej, 20 grammnál nagyobb súllyal 6 lej, díjtételek a tervezet szerint a jövő év februárjában lépnek életbe.

Uj vallási szekta a Tótföldön. A tótföldi zsidóság kebeléből egyre többen válnak ki és új felekezetebe tömörülnek. A felekezet tagjai evangelistáknak nevezik magukat. Messiasul a keresztények Krisztusát fogadják el. Tagjaik közül sokan vannak olyanok, akik Konstantinápolyból és Palesztinából vándoroltak közéjük. Igen ájtatos, szelid emberek. Nem dohányoznak, nem isznak alkoholt és nem táncolnak. Az étkezésben nyáron növényevők, télen azonban megesszik a sertéshúst is.

A Magyar Nép könyvtárának egyik legértékesebb száma a kitűnő írónak, Lampérth Géának Egy hold föld című kötete. Megrendelhetni kiadóhivatalunk útján. Helyben 18 lej, ajánlott küldéssel 28 lej.

Kevés gyermek, kevés föld. Magyarországon Tolnavármegye területét intéz a kormányhoz, amelyben kérni fogja, terjesszen a kormány törvény javaslatot a nemzetgyűlés elé és ebben mondja ki, hogy egy gyermek a szülők vagyonának egyharmadát, két gyermek pedig csupán két harmadát örökölheti. A nem örökölt vagyonrészek jussa-

már úgy magyarázza rendeletét, hogy mihelyt a régi pap meghal vagy eltávozik, akkor már az új csak 200, illetve 400 család után kap kongruát.

Erkölcsei alapon álló embernek igazán megáll az esze a Goldis magatartásának láttára! Hogy lehet helye miniszteri székben ilyen szavával játszó, kiszámíthatatlan embernek?

A kongrua-rendelet ügye természetesen nincs befejezve. A kisebbségi egyházak és a görög katolikusok vállvetve vették föl a küzdelmet Goldis ellipró szándékai ellen. Ugy hallszik, hogy a kormány vezetői is szabadulni akarnak ettől a kártékony embertől. Goldis urnak buknia kell, ezt kívánja az erkölcsi igazságszolgáltatás!

nak az állam tulajdonába azzal a kikötéssel, hogy ezeket a vagytonokat a háromnál több gyermekes és erre utalt családok támogatására fordíthassák.

Vadászok öröme. A földművelésügyi miniszter értesítette a hatóságokat, hogy nyulakra való vadászás határidejét január 15-ig meghosszabította. A fogoly vadászat határideje már kiteit.

A diófák ültetéséről a „Magyar Nép” e hó 4 iki számában megjelent cikkhez kiegészítésül megemlítiük, hogy ha a kicsirázott mag elültetésakor a gödörbe egy jó arasznyi mélyen laposkötet teszünk és arra eszközöljük az ültetést, a karógyökér akkor sem hatolhat le a földbe, hanem megfelelő dus hajszaölgyökereket fog termelni. (gh.)

Csendőrökről szól a krónika. Mostanában ujra sokat irnak az újságok a csendőrök verekedéseiről. Nyárádminti községekben, az udvarhelyszéki Kadicsfalván a legényeket verték véresre, Ujaradon egy ügyvédet bántalmaztak olyannyira, hogy szinte belehalt sérüléseibe. A nemzeti kisebbségek lelki megnyugvását semmiesetre sem szolgálják ezek a durvaságok!

Szorgalmas koca. Egy bánáti sváb gazdának Schneider Mihálynak a kocája két év alatt 47 darabot malacozott. A gazda méltán büszke szorgalmas és háládatos jószágára.

Török Ferenc

szijgyártó Cluj—Kolozsvár,
észáros-u. a vágyóhíd mellett) 5.

Igás és kocsiló szerszámok nagyraktára.
Javitások gyorsan és pontosan készülnek
Saját készítményű piros korbácsok.
Viszontelárusítóknak á r e n g e d m é n y.

Legszebb ajándék a könyv. Olvasóink figyelmét felhívjuk a kolozsvári *Minerva* könyvkereskedés alábbi árjegyzékére:

Képeskönyvek. Kis alaku képeskönyv 35 lei, Karácsony 60 lei, Margit néni: Kis állatországban 70 lei, Gulliver utazásai, Tábori: Tul az Óperencián 90—90 lei, Vadállatok 120 lei, Játzóársaink, 150 lei Vilma néni: Pajkos Jutka, Margit néni: Borzas Peti 140—140 lei, Molnár J.: Bandika kalandja 125 lei. Kifesteni való képes könyvek 16 leitől felfelé, Gyula bácsi: Arany Abéce 130 lei, Spiel Abc. 30 lei.

Verses képeskönyvek. Pósa Lajos: Gyermek versek 105 lei, Arany ládika 180 lei.

Mese könyvek. Benedek: Mese és mondavilág 240 lei, Rókané komám asszony 140 lei, I. Dienes J.: Magduska meséskönyve 70 lei, Ezopus: 300 állat meséi 240 lei, Ezeregyéjszaka meséi 230 lei, Grimm meséi 195 lei, Összegyűjtött meséi 345 lei.

Ifjúsági iratok serdültebbek számára. A *-gal jelöltek leányok számára. Altay: Szindarabok 130 lei, Ambrus Z. Mozi Bandi kalandjai 230 lei, *Benedek, Katalin 170 lei, Bnrnett: A kis lord 165 lei, Balázs: Tü-

körképek a gyermek világából 45 lei, Cervantes: Don Quijotte 286 lei, Cholnoky: Mozgai Pali a gyermekhős 150 lei, D'Amicis: A szív 280 lei, Forgó bácsi: Rontó Pál viselt dolgai 175 lei, *Gaál M.: A legkisebb leány 210 lei, Három kenyeres pajtás 105 lei, Kenyér és becsület 150 lei, Utolsó lantos 130 lei, Kujak András 195 lei, *Halden: Leánytörténetek 130 lei, Hoffman F.: Az inka kincse, A tél birodalmában, Küzdelmek, Viszontagságok a tengeren, Frigyes és Náci, Nebéz idők, A jószág diadala, A nevelőnő, Ehrlich Jakab, A talizmán 50—50 lei, Jakab Ö.: Két improvizátor 175 lei, *Margit története 230 lei, Kürthy: A két pajkos 145 lei, May K.: A félelmetes, A rabszolga-karaván, A medvevadász 260—260 lei, Montgommery: A gyermek szív rejtelméi 195 lei, Sebők: Az aranycipő 145 lei, Tutsek: Cilike menyasszony lesz 145 lei.

Verne díszes képes kiadás. Tizenöt éves kapitány 175 lei, Hatteres kapitány 265 lei, Két Kipp testvér I., II. 310 lei, A francia zászló alatt 150 lei, Névtelen család 355 lei, Világ-felfordulás 215 lei, Zöld sugár 150 lei, A rejtelmes sziget 280 lei, Bundák hazája 175 lei, Antifer mester 325 lei.

csak az utcán lophatott el egy-egy dallamot vagy jelenetet az összéprésselt belső közönség élvezetéből. A „szinészek“ nagyon jól játszottak s fényes tanujelét adták annak, hogy ifjúságunkban most is igen nagy mennyiségű kulturális erő lappang, csak akadjon a lelkes tanítónőhöz hasonló önfeláldozó lélek, aki azt kiaknázza és gyümölcsöztesse.

MEZŐGAZDASÁG.

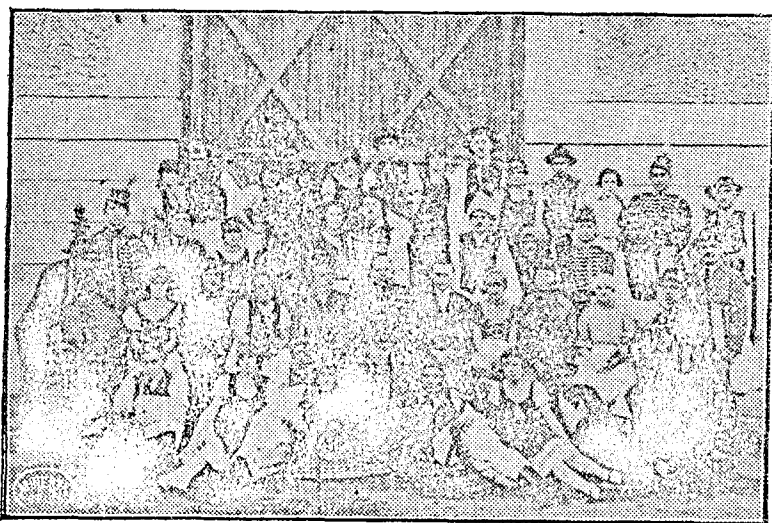
Mutatvány gr. Teleki Árvéd „Növényeink hasznáról“ közéletből megjelenendő művéből.

A mai nehéz viszonyok közt inkább, mint valaha a *Korizmtics* László gazdasági reformátorunk elvét kell, hogy vallja kis- és nagyiparos egyaránt: „Hozzunk helyes arányokat gazdaságunkba“. Minden gazdaság egy egész kell, hogy legyen, ha kicsi az, ha nagy. Sikerre csak úgy számíthat, ha helyes arányokat tart be. Nem kell azt gondolni, hogy a mai előrehaladott gép és műtrágyagazdálkodás korában a kisgazda a nagygazdával szemben való versenyben aul kell, hogy maradjon.

Ellenkezőleg, a nagygazdának, minden *tőkeerőssége* dacára, mellyel az ujkór minden vívmányát megvalósíthatja, egy óriási hátránya van: nem képes maga a saját dolgát elvégezni, hanem nagy csomó intelligens intéző és munkás segítségére szorul, akiket lehetetlen annyira érdekelni az eredményben, mint ahogy az van érdekelve, aki csak saját részére dolgozik, mert ez esetben a számokban kifejezett érdekelttség = 100%. Itt van tehát a *kisiparos fölénye*, amit még megtoldhat a *szövetkezés*, egyesülés által olyformán, hogy együttes gép, vetőmag, tenyészállat beszerzés termelvényeinek együttes ipari kikészítése, együttes értékesítés útján mindazokat az előnyöket megszerezheti, amelyeknek ma a nagyiparosok a részesei.

Hogy ez nemcsak egy a holdban fennálló lehetőség, annak kézzelfogható példái a *dán kisiparosok*, akik vállvetett szövetkezett működésük folytán ma a föld legvirágzóbb országát tudták megteremteni abban az országban, melyről a nagy angol költő Shakespeare mondta, hogy: „Valami rothad Dániában“. Ma már fordult a kocka; annyira nem rothad már semmi Dániában, hogy a gögös angolok a dán vaj,

MŰVELŐDÉSI MOZGALMAK

A Sárga csikó szereplői. Előadta a Nagykárolyi Protestáns Társaság 30 éves jubileuma alkalmából 1926 szeptember 19-én és közklánatra másodszor okt. 6-án az ottani Városi Színházban. A sikeresen előadott népszínművet Önczy Sándor ref. lelkész tanította be.

Kultürest Maroshévízen. Jól sikerült műkedvelő előadást rendezett Maroshévízen Szabó Erzsike kelemenpataki gyáriskolai tanítónő agyári és a központi ifjúság tagjaival az iskola karácsonyfája javára. Szinre

került *Tóth Ede* örökbecsű népszínműve: „A *salu rossza*“. A kis termet zsufolásig megtöltötte a telep s a tőle körülbelül 3 km.-re fekvő Központ magyar közönsége. Még egy ennyi kiszorult a helyiségből s

sajt, sódar és szalonna, tojás, baromfi és gyümölcs nélkül már háztartási fogyasztásukat se tudnák fedezni.

Kis államhan a gazdasági tudás nagy példáját látjuk *Belgiumban*, ahol a magas holdankénti átlagokat szintén nem annyira nagybirtokosok, hanem inkább a kisbirtokos nép milliói segítenek előállítani. Belgium a kontinentális két legnagyobb hatalom Francia és Németországok közé ékelve, tudását mindkettőtől kölcsönözte, de eredmény szempontjából mindkét nagy szomszédját messze túlszárnyalta. *Termésátlagaik* a következők:

	Franciaország	Németország	Belgium	Dánia
buza átlaga				
holdanként	8'4 q	12	15	19
rozs	7'5	11	—	—
zab	6'25	11'2	—	—
burgonya	53	80	—	—
szarvasmarha 100 hld.	30	45	—	—
sertés 100 hld.	12	40	—	—

Már Franciaországban is a takarmánytermesztésre szolgáló szántóterület 7 millió hold, a legelő 10 millió hold, míg kenyérgabonát 14 millió holdon termel, tehát gazdasági termelése is oly jó egyensúlyban van, mint gazdaságának és iparának egymáshoz való viszonya, de azért mégis a német átlagokkal szemben alul marad legalább 50% kal úgy gabona, burgonya, mint állattenyésztés terén, ami a németeknél fejlettebb gazdasági intelligenciának és felkészültségnek tulajdonítható.

Van még egy régi gazdai mondás is: „Jobb a birtok terjedelme helyett annak mélységét fokozni”. A mélyszántás minden gazdasági haladás alapja és ha ezt a kiscgazda nem tudja a földjének megadni, gyenge fogaterejével, megteheti erőművi és szövetkezeti úton, ha mélyen járó motorekkel dolgozó szántó szövetkezetbe lép és 10 év alatt megmélyítette az egész szántóföld területét. Természetesen maga fogja hasznát látni, mert a magas holdankénti átlagot termelő belga és dán kiscgazda nem ismeri a fagerendelyű ekét, hanem olyannal szánt, amelyet be lehet húzatni 20—25 centiméterre.

P I A C

Gabona.

Az orosz buza nagy tételekben jelent meg a világpiacra s ez a kö-

rülmény az árak csökkenésére vezetett. Belföldön tovább tart a lanyhaság. Vetések állapota a tartós szárazság miatt több vidéken nagyon megromlott.

Állatárak.

Mind külföldön, mind belföldön az árak hanyatlottak.

Bánffyhungar: Felhajtás 2000 drb. összes forgalom belföldre 200 drb. Fizettek tarka, beállítani való ökörért 18—20 lejt, vágómarháért 15—16 lejt, növendékmarha 16—17 lejt, bivaly még 8—10 lejtért sem volt eladható. — *Medgyes*: Óriási felhajtás 8—9 ezer drb. legelsőrangú szászáruban. Ezen a vásáron, mely más-kor tele volt külföldi vevőkkel, most mintegy 100 drb. kelt Bécs és Prága számára és 200 drb. belföldre. Külföldre husmarháért 20—21 lejt, beállítanivalóért 18 lejt, fizettek, mely árak az áru értékének abszolút nem felelnek meg, belföldre prima vágómarháért csak 18—20, II. áruért 15—16 lejt fizettek.

IPARI ROVAT.

A magyar iparosok az ipar önkormányzatát hívják.

— Mit kíván egy román iparos? —

November 28 án, vasárnap, folyt le Bukarastban az országos ipari kongresszus. A összejövétel célja volt a tanonc-képzés megbeszélése. Trancu Jasi munkaügyi miniszter nyitotta meg a tárgyalásokat.

A Magyar Párt részéről Sándor József, Gyárfás Elemér, Tompa Gyula és Szakács Péter szenátorok jelentek meg a közgyűlésen.

Sándor József nagy beszédében ismertette az erdélyi és bánáti ipar helyzetét. — Az erdélyi magyar iparosság nagy figyelmet érdemel — mondotta — a magyar iparnak évszázados múltja és szervezete van, amelynek véleményét meg kell hallgatni. Emlékeztet arra, hogy a régi Magyarországon az iparos nemes-ségre emelkedhetett, a született nemes pedig nem vesztette el előjogait, ha iparos lett.

A képesítéshez és engedélyhez kötött iparok gyakorlásának szabályozására a kolozsvári ipartestület törvénytervezetet dolgozott ki, amelyet átnyújtanak a kongresszusnak. A

tervezet az ipartestületek önkormányzatának törvénybeiktatását követeli.

A kongresszus további folyamán Samoil temesvári kiküldött az iparosság problémáját politikai szempontból bírálva azt javasolta, hogy az erdélyi városokat román iparosokkal kell elárasztani, hogy ily módon hajtsák végre a véleménye szerint elodázhatalanul szükséges romanizálást.

A jelenlevő magyar és német iparosok között nagy megütközést keltett ez a felszólalás, amely kenyé- rüket és nemzeti kulturájukat támadja meg egyszerre.

Hogy hajtják be az iparosok adóját? Megemlékeztünk arról az esetről, hogy egy szászvárosi iparosnak a nyílt vásáron árverezték el áruját adóhátrálék fejében. A sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóság- nál is kényszerítőbb rendelkezést léptetett életbe, amennyiben elren- delte, hogy az adóhátrálékos iparos- tól be kell vonni az engedélyt.

Iparosok szervezése. Egész Erdélyben élénk mozgalom indult meg abban az irányban, hogy a falusi kisiparosok bekapcsolódjanak az ipari szervezkedésbe. Közlebből az Arad-vidéki iparosok tartottak népes és érdekes hangú összejövetelt, amelyen tiltakoztak a kormány hely- telen iparpolitikája ellen és követel- ték, hogy az ipari oktatásban az anyanyelvnek biztosítsanak kellő ér- vényesülést. Szervezkedő gyűlések folytak le az utóbbi hetekben Dicső- szentmártonban és Székelykeresz- turen. Az alakult új szervezetek min- dentűt az Ipartestületek Országos Szövetségéhez csatlakoztak.

Valuta jegyzések.

Kolozsvár, 1926. dec. hó 6-án.

1 dollár	—	=	192—193	Lej
1 font sterling	—	=	937—940	"
1 svájci frank	—	=	37'20—37'35	"
1 francia frank	—	=	7'55—7'60	"
1 arany márka	—	=	46'00—46'20	"
1 lira	—	=	8'40—8'50	"
1 cseh korona	—	=	5'72—5'75	"
1 dinár	—	=	3'20—3'25	"
1 osztr. shilling	—	=	27'25—27'35	"
368—371 magyar kor.	—	=	1	"

A „Magyar Nép”-et olvasni és terjeszteni magyar kötelesség!

Biztosítsunk a kolozsvári „MINERVA” biztosító társaságnál!

MULATTATÓ

Bűnbánó ének.

Uram! Ne nézd bűneinket,
Nézd bűnbánó sziveinket
S terjeszd ki oh, sátorod .
A mi árva fejünk fölé,
Híván, gyűjtsed magad köré
Tévedező táborod . . .

Oh, mert látjuk: nincsen nekünk
Semmi biztos menedékünk,
Ha nem a Te kegyelmed.
Mi karunk hiába fárad,
Fa-kalyibát, szikla-várat
Elfúhatsz Te, mint pelyhet . . .

Oh mert látjuk: nincsen nekünk
Senki győzhetlen vezérünk,
Ha nem a Te hatalmad.
Mi fegyverünk gyarló, gyenge,
Ha világra dörgve-zengve
Harsonáid harsannak . . .

Te kegyelmed legyen nekünk
Sátorunk és menedékünk
Vész-tenger ha árad ránk.
Te hatalmad legyen nekünk
Diadalmas hadvezérünk,
Ellenség ha támad ránk.

Smajdan — élünk's harcunkvégén
Ringasson el csendben, békén
A Te áldott szent kezéd —
S a menny fényes sátorában,
Üdvözültek táborában
Lelkünknek is adj helyet!

Lampérth Géza

A Benedek Elek könyvéből.

A Magyar Nép könyvtárában most jelent meg Benedek Eleknek *Erdélyi Népmondák* című nagy-érdekű, pompás könyve. A kötet kitérő írónak 31 rövidebb elbeszélését tartalmazza. Élvezetesebb olvasmányt, kivált fiatalok számára, alig tudnánk ajánlani. A kötet két darabját mutatóban itt közöljük:

A Hirip meg a Mikó fiuk.

A világhíres borszéki fürdőtől nem messze, rengeteg erdőben van egy sziklahegy, ennek a tetején réges-régen vár állott, most azonban csak a romladéka látható. Ennek a sziklahegynak Várfoldala a neve. Valamikor, réges-régen, ebben a várban egy Hiripné nevű özvegy asszony lakott, két fiával: Domokos az egyik, Ábrahám a másik. Dell szép ifju volt mind a kettő, de amilyen szépek voltak arcbán, olyan csuf volt a lelkük. Egész nap az erdőben csatangoltak, az utasokra leskelődtek, rajtuk ütöttek, kifosztották őket, s valahány-

szor arannyal, ezüsttel, mindenféle rablott holmivá hazatértek, az anyjuk ott várta őket a vár kapujában, két koszu volt a kezében, mind a két fiunak a fejét megkoszoruzta. Egy szó, mint száz, az asszony sem volt különb a fiainál s a fiuk sem különbek az anyjuknál. De nemcsak aranyat s ezüstöt raboltak a Hirip-fiuk, raboltak ők leányokat is. Ha megtudták, hogy valahol egy szép leány elmátkásodott, éjnek idején elrabolták s hízony sok-sok leány hervadt el a Hiripné-várában. Minduntalan meg-megjelent egy-egy dalia s felkiáltott a várba, ilyenformán:

— Hallod e, le rabló Hirip Ádám, add vissza a mátkámat!

Azián:

— Hallod e, te Hirip Domokos, add vissza a mátkámat!

És hívták, hogyha igazi vitézek, jöjjenek le a várból. Álljanak kt egy szál kardra velük.

Hízen. nem váratott magára sem Domokos, sem Ábrahám, egyszeribe lóra kaptak, lenyargaltak a várból, rendszerint nagy diadallal is tértek vissza s az anyjuk, mint rendesen, koszoruzta várta őket a vár kapujában. Hanem egyszer mégis csak emberükre találtak. Két dalia jelent meg a vár alatt, mind a kettő gyászfeketében. Testvérek voltak: a Mikó fiuk. S testvérek voltak a menyasszonyok is: Lázár-leány mind a kettő.

Nosza, nyeregbe pattantak a Hirip fiuk, de amint kiléptek a vár kapuján, mind a kettőnek megbolított a lova.

— Jaj, lelkem fiaim, jertek vissza, — kiáltott Hiripné — megbolított a lovatok, bizony mondom, rosszat jelent az!

De a fiuk nem törődtek az anyjuk rimánkodásával, mind a ketten nagyot káromkodtak, az egyik a kutyákkal etette dög állalját, a másik a hollókkal vájatta a szemét lovának. Kicserdült a vér mind a két lóból, olyan nagy dühvel sarkantyuzták meg s egy szempillantás alatt ott is állottak a Mikó fiuk előtt.

Csakugy rengett, döngött a föld alattuk, amint összecsaptak s zengett, zúgott az erdő, amint összeverődtek a kardok s a buzogányok. Azián egyszerre csak lefordult a lórót Ábrahám is, Domokos is. Hördülésük felhallott a várba, s Hiripné kezében abban a pillanatban elhervadt mindakét koszuja.

Amikor a Mikó fiuk felvágattak a várba, Hiripné ott fektült a vár kapujában. Fehér volt az arca, mint a gyócsé virág, gonosz lelke ott járt a pokolban.

A halál anyja.

Udvarhelymegyében, Telekfalva határán, magas hegy emelkedik az égnek: Órhegy a neve. A tatárjárás idején hol vörös, hol fehér zászlót lengetett a szél ennek a hegynek tetején. A vörös zászló azt jelentette: jönnek a tatárok. A fehér zászló azt jelentette: maradhattok bátran a faluban, kapálhattok, szánhattok bátran, Messzire el lehetett látni az Órhegy tetejéről: látni lehetett a Küküllő és Homorod vidékét. S ha vörös zászló lobogott az Órhegy tetején, bőséges idejük volt a telekfalviaknak hogy kimenjenek a faluból az Órhegy mögé, a Somos erdőbe. Itt, ebben az erdőben, sziklás hegynek az oldalába három barlangot ástak a telekfalviak, ide bujtak el a tatárok elől. De a tatárokat nem lehetett ám kijátszani. Ha üresen találták a falut, kimentek a Somos erdőbe, letelepedtek a barlangok

előtt s várták türelmesen, amíg az éhség a népet onnét kikergeti. Csakhogy az is igaz ám, hogy a telekfalviak nemcsak eleséget vittek a barlangba, de vittek puskát, sőt még ágyut is s ki-kilövéldöztek a barlangból. Sok tatár hagyta ott a fogát, de mennél többen haraptak a fübe, annál nagyobb lett a tatároknak a haragja. S még többen sereglettek a barlangok köré. Hát még, amikor meglőtték a tatárok vezérét is! De a tatárok nem veszítették el a fejüket, amikor a vezérük lefordult a lováról. Szépen ott maradtak, mert jól tudták, hogy sokáig nem tart ki az eleség,

Hát, csakugyan jól gondolták, mert az eleség elfogyott, de a telekfalviak még ekkor sem mozdultak ki. S mintahogy az almási barlangban, egy vénleány nak az esze mentette meg a telekfalvi népet is. Ez a vénleány egy nagy tőknek nagy szemét, orrot vágott s retékéből szörnyű nagy fogakat rendezett be a szájba.

Amikor ezzel készen volt, hosszú póznára húzta a tőköt, a póznát felöltöztette, aztán egy sötét éjjel kisompolygott a barlangból, felment az Órhegyre, a tőköt kivilágította. Szörnyű nagy rémület szállotta meg a tatárokat a szörnyeteg látására. Egy azonban közülök megemberelte magát s ha nem is egészen közelébe, de annyira közeledett a szörnyeteg felé, hogy az meghallhassa a hangját.

— Ki vagy? — kérdezte a tatár. — Szolj, ember-e vagy ördög?

— Nem vagyok én sem ember, sem ördög, én a halál anyja vagyok. Az életfoualát nyujtom s szaggatom. A ti életeitek fonalát el is szaggatom, ha nyomban el nem takarodtok innét.

Hiszen, éppen elég volt ez a tatároknak. Eszük nélkül szaladtak ki a Somos erdőből s attól kezdve békében élhettek tőlük a telekfalviak.

Apróságok — Adomák

De jó!

Tanító ur:

— Na, Jancsi, mondj hamar olyan szót, amelyik téstát jelent és R-rel kezdődik.

— Rétes!

— Helyes. No, Palkó, hamarosan egy másikat.

— Palacsinta!

— Az nem R-rel kezdődik, te buksi.

— De az is jó, tanító uram!

Az iskolában.

A hittan tanító felszólítja Móríckát:

— Mond, Móricka, mi történik akkor, ha a tízparancsolatból megszegünk egyet?

Móricka habozás nélkül kivágja:

— Marad kilenc.

Az már más!

Nagyokat kurjantva ballag egy részeg ember az uccán. Rászól a rendőr:

— Hát maga nem tudja, hogy lármázni tilos, osztán mindenki tartozik csöndben hazamenni?

— Dehogyan is nem tudom, csakhogy én még nem megyek ám haza!

A bájos feleség.

— Te, hogy vehetted el ezt az asszonyt, hiszen ez dadog, pupos és sánta?

— Mji sugdolózol? Mondhatod hangosan, mert süket is.

TANÁCSADÓ.

(Azok az olvasóink, akik valamely fontos ügyről előben a rovatban óhajtanak felvilágosítást kapni, tudakozódó-költség fejében levelükhöz mellékeljenek 10 L-t. Levelüket ugyanis bélyeges választóikkal el látva mindig megküldjük egy megfelelő szakértő munkatársunknak, s erre a kettős postaköltségre szükséges a 10 L-en.)

A. I. Balavásár. Minden erdőbirtokosnak, ha csekély kiterjedésű is az erdeje, kötelessége vágatási engedélyt kérni. A jelen esetben forduljon ön az állami járási erdőgondnoksághoz, ahol a szükséges felvilágosítással szívesen szolgálnak. Az engedélyt is ily csekély kiterjedésű erdőknél maga az erdőgondnokság adja meg.

Z. J-né Nyárádkarácson. Pléhből készült katlant a rozsdásodástól csak az állandó szárazon tartással lehet megóvni. Ha ritkábban használják az üstöt, használat után szárazra kell törölni, faggyuval, vagy zsírral bekenni, az egy bizonyos ideig megóvja rozsdától. Megóvható oly módon is, ha a belső részét becinezetjük, a külső részét pedig minden használat után vaslakkal bekenjük. Ez utóbbi azonban minden használat alkalmával leég az üstből. Letakarítani a rozsdát finom homokkal, hamuval, vagy smirgl vásszonnal lehet, — utánna pedig parafin olajjal lehet jól ledörzsölni, ami részben oldja is a rozsdát.

Dr. V. J. Hegyköztöttelek. A légy és pókpiszok ruhafélékből mosással és a ruha kifőzésével távolítható el. Butorról a légy-piszkot vízzel is le lehet mosni, a pókpiszkot pedig szalmiákszesz és tiszta szesz keverékével természetesen vigyázni kell, nehogy a butor fényét megsértsük. Kőnyvekről már nehezebben megy a letakarítás, de itt is csak a szalmiák szesz és tiszta alkohol keverékével boldogulhatunk. A lemosás vattával történjék.

G. J. Nagymás. Abroszból a kávéfoltot forró vízzel való mosással és kifőzéssel lehet eltávolítani. Oly módon is lehet, hogy a foltot egyenlő súlyrész glycerinnel és tojássárgájával bekenve, egy fél óra múlva 20 százalékos szódaoldattal mossuk le.

"Tanácsom". Valamely ingatlanvagyton megosztására nézve az apa által a használat tekintetéből létesített tényleges állapot, mely nem irásbeli meg egyezésem alapol és a telekkönyvben sem nyert kitüntetés, az atya halálával érvényre jutó igényeknek, melyek a törvényen, esetleg végrendeleten alapulnak, elejébe nem vág. A használt részekbe időközben eszközölt befektetések a hasznosság mértékéhez képest kölcsönös beszámítás alá esnek, figyelemmel arra az általános érvényes jogi elvre, "hogy a jóhiszemű építkező követelheti a szükséges és hasznos költségei megtérítését." (Áll. ptkv. 4185)

S. J. Szentleányfalva. Az okirat nélkül eszközölt megosztás, mely az ingatlanokra nézve az atya egyoldalú elhatározásán alapult, a tulajdonjog megállapítására alkalmas tényként egymagában nem tekinthető. Az özvegyet özvegyisége idejére tartás illeti, még pedig a férj halála után azonnal és mindig három óra előre adandó ki. (Áll. polg. törvénykönyv 12425 §.)

K. F. Etéd. A keresztelezőn összegyűlt pénz gyümölcsötzetésre átvétele az átvett értékre nézve számadási kötelezettséget von maga után. Megállapítandó tehát, hogy az átvett összeg mit jövedelmezett. Rendes körülmények között és külön kikötés nélkül azonban nem lehet a számadásra kötelezettől gyümölcs címén tőbbet igényelni, mint az átvett összeg után járó kamatot, a mi 1922. évig 8 százaléknál többet nem tehetett s ma 12—14 százalék lehet. Azt, hogy ma mennyivel "tartozik", az ezen alapelveken nyugvó számadás hivatott

megállapítani. A gyümölcs címén természetben kiszolgáltatott ingó malac és bárány értékét azonban csak a pénz után járó kamat erejéig jogosult beszámítani, az értéktöbbletre nézve ajándékozónak tekintetvén. Viszont a keresztgyermek, illetve szülő nem igényelheti az átadott pénzt *saját kockázatára forgatásával* elért jövedelmet, ha csak erre nézve külön ki-
kötést nem tettek.

K. I. Pankóta. *Meg se kísérelje* a Hermann-féle tengerit 75 cm-es kockázatba ültetni, mert erre a kisebb növényzetű erdélyi, székely vagy putyi tengeri is tulnagya fejlődik. Ezen fajoknál is — még, ha a talaj nem is elsőrangú *legkevesebb a 90 cm-es kockázás* kell, sőt én itten Kolozsborsán, ahol a klíma nem az igazi optimum a tengeri termelésre, az eddigi tapasztalatok után a saját selectálás útján kitermelt régi erdélyi faj tengerinél 100 cm-re térek át.

A 75 cm-es kockákkal oly korán be kell szüntetni a kapálást (a lókapa nem járhatóan tulságos kár nélkül közte) hogy a gyomok meghálálván a jó elő készítést és kedvező talaj struktúrát, a tengeri nyakára nőnek. (Saját tapasztalatom)

A kevesebb fészék ugyan kevesebb növény, tehát kevesebb csó; de veszteség ebből elő nem áll, mert *bőven* kárpótól azok jobb fejlődése és a biztos beérés (persze az éghajlatnak megfelelőfeleség megválasztása esetén). Míg a 75 cm-es kockánál a fentebb említett hátrányon kívül még kockáztatva van a beérés — Erdélyben amugy is kényes pontja — mert nap és levegő nem járhat szabadon a tulkeskeny sorok közt.

A későn érő fajok Erdélyben semmiképp sem valók; ugy a fehér lófog. A *bánkúti* csak a melegebb jó *bortermő* vidékeken. (Alsómarosvölgy stb) és ugy valószínűleg jól beválhatik Pankótán, de mi minimális 100, sőt talán helyesebben 104—110 cm-es kockázással. **Br. Bánffy Ferenc.**

Ha tanácskérő levelére sokáig nem kap választ, szíveskedjék kérdését — most már 10 L. nélkül — másodszor is megküldeni, hogy egy másik szakértő munkatársunknak is kiad-hassuk, miután az első nem adott választ.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A naptár expedíció december 15-én kezdődik s legkésőbb 1927 január 15 ig befejezést nyer. Azok, akik f. év. december 31-ig rendezték előfizetésüket, minden kérés nélkül, díjtalanul megkapják a naptárt. Kérjük előfize-

tőinket, hogy ne türelmetlenkedjenek, mert a jelzett idő alatt feltétlenül megkapják, ha arra illetékesek.

Azon előfizetőink, akik 1923, 1924 és 1925 évekre hátrálékban vannak s dacára hogy többször felszólítottuk, mégsem rendezték előfizetésüket, ezeket legkésőbb 1927 január 1-ig töröljük s az új évben már egy sem fog ezek közül lapot kapni.

F. D. Balavásár, A. J., B. A., N. G. és özv. M. J.-né Abrudbánya, L. J. és V. L. Mlsztótfalu, M. A. Medgyes, I. A. Tusnád, K. J. és Ifj. K. J. Csikverebes, K. B. Csikszentimre, A. D. Csikdelne, B. J., R. M., Cs. K. és S. I. Ferend, V. J. Halmagy, K. M. Kolozsvár, E. J. Beresztelke, K. A. és B. J. Vámosgálfalva, K. I. és Cs. F. Nyujtód, F. A. Atya, K. V. Parajd, P. A. és K. Gy. Alsószentmihály, Ifj. K. M. Sz. főkeresztúr, T. I. Nagyvarjas, B. I. Varjas, N. I. Lupény, L. J. Körösjanosfalva, F. I. J. Magyaramegye.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért, lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket, bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

K. I. Vámosgálfalva. Rendben 1926 XII. 31-ig, 1927-re átmegey 20 lel. — B. J. Vámosgálfalva. Rendezve f. év végéig, 1927-re átmegey 40 lel. — Z. L.-né Kolozs. Előfizetése rendben 1926 XII. 31-ig. — M. M. Verebes. 1926 XII. 31-ig 130 lel beküldését kérjük. — K. A. Gylmesbükk. 120 lel beérkezett, rendben f. év végéig. — K. A. Szentkatolna. 1926 XII. 31-ig rendben. — K. Z. Vulkán. 480 lel bejött, megfelelőleg elkünyelve. — B. Gy. Szemlak. Pontosan utánanézve, megállapítottuk a beküldött venvények alapján, hogy előf. rendben van 1926 XII. 31-ig. — Olvasókör. Nyárádremete. Könyvelnk szerint az előf. csak f. év V. 1-ig van rendben, az év végéig még 110 lel beküldését kérjük. — K. J. Illény. Rendben f. év XII. 31-ig. — M. I. Szatmár. Dr. Drexler Béla címe: Marosvásárhely, Str. Dacla 2. A „Fauna“ c. lap már hónapokkal ezelőtt megszűnt. — G. A. Tasnád. Ha laparúsítótól veszi a lapot, naptár nem jár, fizessen elő s akkor megkapja december végén. — K. J. Bakovár. F. év végéig még 30 lel jár. — F. E. E.-é. Rákosd. Rendben 1926 XII. 31-ig. — H. J. Medgyes. Levelét elküldték a hírd. feladójának, Künnle Józsefnek Sepsiszentgyörgyre. — F. J. Oláhviz. F. év végéig rendben. — B. Gy. Magyar-szarvaskend. A pénz bejött, rendben 1927 VII. 1-ig. — B. I. Sz. dálya. Rendben 1926 XII. 31-ig. — F. J. Érmihályfalva. Előf. rendben f. év végéig. — N. L. Kraszna. 229 lel bejött. — Sz. B. Zagon. Előf. lejárt 1926 III. 1-én. Fizetendő még az év végéig 135 lel. — L. J. Margitta. 130 lel bejött. — D. J. Dicsőszentmárton. 160 lel beér-

kezett. — R. M. Érkörtvélyes. 1924 évi naptárunk teljesen kifogyott. — H. A. Kézdisszászfalu. Címe jó, lap rendszeren megy, 45 lel bejött. — R. M. Brád. 160 lel bejött, a lap rendszeren megy. — T. Zs. Nadrág. 185 lel bejött. — P. A. Mlszbánya. 140+140 lel bejött. — B. B. I. Gyergyóremete. 1926 XII. 31-ig rendezettnek vettük. — Á. J. Nagypetri. 160 lel könyvelve. Á. J. (Áger) után fizetendő még f. év végéig 50 lel. — T. L. Csikcskefalva. 60 lel bejött, rendben f. év végéig. — F. A. Atya. 300 lel beérkezett. — K. A. Gálfalva. 160 lel beérkezett. — M. Gy. Dicsőszentmárton. Kérjük az ön által szerzett 6 új előfizető pontos címelt. — N. I. Lupény. 1926 XII. 31-ig fizetendő még 40 lel. — B. L. Gyanta. A 320 lel bejött. Köszönet és üdvözllet. — B. Gy. Óbéba. Rendben 1927 XII. 31-ig. Üdvözllet. — M. I. Színérszeg. 360 lel bejött. — F. I. J. Magyaramegye. 1926 XII. 31-ig még 100 lelt kérünk. — O. P. Petrozsény. A 160 lel javára írva.

Folytatjuk azon *amerikai* hátrálékos előfizetőink neveit, akiknek a lapot beszüntettük, mert nem fizettek. Kérjük amerikai testvéreinket, hogy segítsenek nekünk az alábbiak felkeresésében:

17. Albert B. Sörös. 411. Lorain Ave Bank Belding. Cleveland O. — 18. Károly Kocsárdi. 4360. Fulton court Cleveland C. — 19. John Ritter. 3103. Lorain Ave Cleveland O. — 20. Joe Herczeg. 2135. W. 30. Str. Cleveland O. — 21. Albert Verestóli. 2915. Clhatham. Ave Cleveland. O. — 22. Alex Szilágyi. 2182. Fulton Road Cleveland O. — Ezen volt előfizetőink mind 351-351 lelel tartoznak.

Apróhirdetések.

Apróhirdetések tarifája: Minden szó 5, vastagabb betűvel 10 L. Legkisebb hirdetés 60 L., állást keresők részére 20 szóig 50 L. Előfizetőknek minden szó 4, vastagabb betűvel 8 L. Az apróhirdetési díj előre beküldendő.

Éladó birtokok forgalmi árban Székelydályában, beépített gazdasági bennvaló, plactéren, új ház és csúrral, melléképületekkel, 100 □ öl kerttel, 11 és félhold szántó, 4 hold kaszáló, 2 hold erdő, 200 □ öl beépítetlen bennvaló. — Homoródszentmártonban modernül beépített gazdasági bennvaló, kőcsür, kőház, kőistálló 20 drb. marhához, kerttel, megfelelő más melléképületekkel, 14 hold els5 minőségű szántó és 5 hold kaszáló, 10 hold erdő, tehermentesek. Szentmártoni forgalmis vidéki központban, a falu legszebb részén. Autóbusz forgalom. Ingyen sóhasználat. Megkeresések id. Szabó Mózeshez Mártinusz, Homoródszentmárton, jud. Odorhelu.

Éladó 4 lóerős Klayton Suttlewort cséplő komplett, üzembépes ujonnan fórcsövezve és nyomtatva 1926-ban. Megtekinthető Balog Sándor gazdaságába Szilágypercsen.

„DOMBRIA“ posztógyár

készít és elad, vagy mosott gyapjuval be-cserél elsőrangú tiszta gyapjuvalódi HOMESPUN uri és női divatszöveteket.

Cluj—Kolozsvár, Calea Decebal (volt Rudolf-út) 22. szám.

Jó befektetés

Ha Ön helyesen átértelte szükségleteit, úgy nem fog habozni, hogy mezőgazdasági munkálatai elvégzésére egy Fordson traktort alkalmazzon. A Fordson a szántóföldön épp úgy használható mint magában a majorságban. Végtelenül könnyen kezelhető; néhány órai gyakorlat után bárki játszva elkezeli.

A szántásnál, vetésnél, boronálásnál és a termés betakarításánál a Fordson traktor épp oly hasznos mint az idő és pénz megtakarítása tekintetében. Az évi eredmények összeállításánál Ön is meg fog győződni erről.

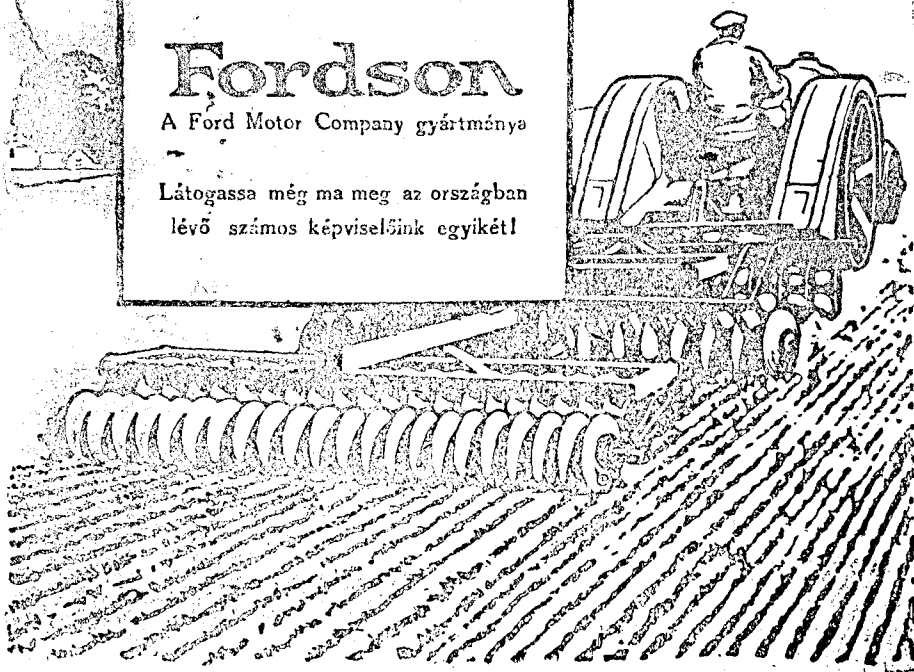
Fordson

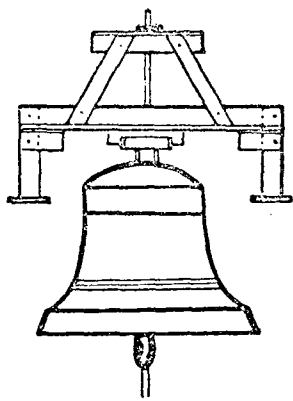
A Ford Motor Company gyártmánya

Látogassa még ma meg az országban lévő számos képviselőink egyikét!

Szijtárcsával felszerelve állómotorként is alkalmazható

HARANGOK

kiválóan erős, garantált szép csendesű és előre megállapított hanggal, legkedvezőbb feltételekkel

KLEIN OSZKÁR K.

Cugir (Kudzsir) Jud. Hunedoara harangöntődjében készülnek.

30 évi jótállás. — A cég veszélyére bérmentesen szállítva. Számtalan elismerő nyilatkozat. Kérjen árajánlatot.

Figyelem!

1927. évi gyönyörű könyvnap-tárunkat és külön falinaptárunkat teljesen díjtalanul december folyamán csak azok az előfizetőink kapják meg, akik addig előfizetésüket 1926. dec. 31-ig bezárólag egészen rendezték.

Gróf Teleki Arvéd „Növényeink Hasznáról”

nagy illusztrált művének előfizetési ára:
egy példányért — — — 270 Lei
három példányért — — 540 Lei
portó egyenként — — — 15 Lei
a szerző címére Cluj Dorobantilor
118 küldendő.

Iskolai könyvek, nyomtatványok, füzetek

Kaphatók a

„MINERVA”

Irodalmi Részv.-Társaságnál
Cluj—Kolozsvar, Str. Reg. Maria
(v. Deák Ferenc-u.) 1.

„Transsylvania” Bank r.-t.

azelőtt

Gyulafehérvári Takarékpénztár r.t.

Alapítva: 1872. évben.

Flóknézetel:
Kézdivásárhely
Cskaszereada
Ditró
Torda

Elfogad betéteket, leszámított váltókat és bárhova teljesít átutalásokat és meghitelezéseket

Vezérképviselő:

A. Gazdák Általános Biztosító r.t.-nak

Affiliált Intézete:

Parajdi Hőgazdasági Bank, Parajd.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság

Cluj—Kolozsvar, Piata Unirei
(volt Mátyás Király-tér) 7. sz.

Alapítókéje: 25,000,000
Tartalékok: cca 24,200,000

Példák: Hossz, Bácsmezőmentenban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. Affiliált Intézetei: Bácsmezőmentenban Hőgazdasági Bank és Takarékpénztár R.-T. Nagyenyed-Torda-Aranyos vármegyével Takarékpénztár R.-t. Torda. Udvarhelymeggel Takarékpénztár R.-t. Székelyvármegyével.

Áranytárolás a vasúti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámított, átutalásokat teljesít. — Mindenféle bankeszköz üzletet működtet végig. — Befejezés! — Engedélyezett devizahely!

Minden magyar
ember olvassa

az UJSÁG-ot

a legfrissebb, legjobban értesült, legolcsóbb napilapot, mely a magyar egyházak és a Magyar Párt céljait leghűbbes szolgálja. — Egész évre 900 lei, fél évre 460 lei, negyed évre 240 lei. Egyes szám ára 4 lei.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj—Kolozsvar, Str. Regina Maria
(v. Deák Ferenc-ucca) 35. szám.

ELLENZÉK

az erdélyi magyarság legrégebb, legélénkebb, legelterjedtebb napilapja. — Ennélfogva mint hírdetési organum is nélkülözhetetlen.

ELŐFIZETÉS:

egy hónapra 100, negyedévre 270,
félévre 520, egész évre 1000 Leu.

ELLENZÉK

szerkesztősége: kiadóhivatala:
Str. I. Bratlanu Str. Iuliu Maniu
Király-ucca 22. Szentegyház-u. 1.

CLUJ—KOLOZSVÁR.

A LEGIZLÉSESEBB MINDENKOR
NYOMTATVÁNYOK

A „MINERVA”

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETÉBEN KÉSZÜLNEK.
CLUJ—KOLOZSVÁR, STRADA
BARON L. POP (BRASSAI-U.) 5.

A szerkesztésért felel
GYALLAY DOMOKOS

A kiadásért felel
PETRES KÁLMÁN
kiadóhivatali igazgató